

V Dobrém tónu 12/03

Náš expozice na Rehaprotexu

Mezinárodních zdravotnických veletrhů Mefa a Rehaprotex v Brně, začátkem listopadu, se zúčastnilo na 700 vystavovatelů ze 24 zemí. Největší zastoupení zahraničních firem měly podniky z Německa, Francie, Itálie, Velké Británie a USA. Nezastupitelné místo této významné přehlídky objevené techniky a nových rehabilitačních pomůcek pro zdravotně postižené zaujala také letos, v pořadí již osmá prezentace nevládních neziskových organizací s humanitárním zaměřením „Pro Váš úsměv“. Nechtěli jsme v tomto společenství chybět a tak jsme ve vlastním stánku připomenuli náš stávající program a novoroční předsevzetí.

Připomenuli jsme návštěvníkům, že na naše občanské sdružení ustavené 15. června 2000 se mohou s důvěrou obracet o bezplatné sociálně právní a zdravotní poradenství, o levnou dopravu zdravotně postižených osob speciálně upraveným vozidlem, o ochranu před násilím v rodině, o pomoc při vyhledávání zaměstnání a zvláště o osobní asistenční služby těžce zdravotně postižených. Stejně tak, jako o zajištění ozdravných a relaxačních pobytů u moře, v oblasti lázní Crikvenica v Chorvatsku, jejichž blahodárné účinky si už letos někteří naši klienti, ke své spokojenosti, vyzkoušeli. ORFEUS nabízí také sexuální poradnu a ochranu před násilím v rodině.

V příštím roce chceme otevřít, pokud k tomu napomohou schválením podaných projektů ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstvo zdravotnictví, muzikoterapeutické a rehabilitační centrum a azylové pobyty nejpotřebnějších, i s utajenou adresou. Ve větším rozsahu, po letošních zkušenostech, budeme ovšem organizovat na několika atraktivních místech za velmi zajímavých podmínek pobytu u moře, a to podle individuálních zájmů našich klientů.

O tom se rámcově dozvěděli všichni návštěvníci letošního Rehaprotexu.

(ZP)

Domácí násilí

Problematika „domácího násilí“ začíná být v současné době v naší společnosti velmi aktuální, a to pravděpodobně v souvislosti s nárůstem různých forem agresivity ve vztazích mezi lidmi - agresivity nejen fyzické, ale i psychické. K nejohroženějším skupinám patří především děti, ženy, zdravotně postižení a senioři. Podle dostupných statistických údajů jsou v 96% případů obětmi ženy – manželky, družky a podobně. Děti trpí nejen fyzickým násilím zaměřeným proti nim, ale také tím, že jsou přímými svědky násilí mezi rodiči. Zvláště zavrženíhodným je násilí na starších osobách, které probíhá kvůli penězům, majetku nebo bytu. Domácí násilí se však nevyhýbá ani mužům. Ti jsou vystavováni především psychickému tlaku – představují ho například porozvodové tahanice o majetek, případy odpírání práva otce vidět se se svým dítětem. Svědčí o tom výsledky výzkumů prováděných různými státními i nestátními organizacemi a občanskými sdruženími, ale také informace řady pracovníků telefonních krizových linek, linek bezpečí a podobně. K neaktivnějším v tomto směru patří Bílý kruh bezpečí (BKB), ROSA-centrum pro oběti násilí, ELEKTRA – centrum pomoci ženám zneužívaným v dětství, La Strada a podobně.

Redakce internetového magazínu o.s. ORFEUS V dobrém tónu se rozhodla seznámit své čtenáře několika následujícími články s touto problematikou a přispět tak k diskusi o tom, jak tento problém v nejbližší budoucnosti řešit.

Díky některým z výše uvedených organizací proběhlo v Poslanecké sněmovně v uplynulém období již několik kulatých stolů na téma domácích násilí. Na jednom z těchto seminářů představila Petra Vitoušová z BKB následující neradostná fakta: „Každý šestý občan ČR přiznává násilí ve svém partnerském vztahu. V 84% našich domácností zakalených násilím vyrůstají děti. V 69% případů z těchto domácností se násilí mezi dospělými partnery dokonce odehrává v přítomnosti dětí. Nejvyšší výskyt domácích násilí se pak vyskytuje mezi manželi. Z hlediska druhu domácích násilí u nás pak dominuje fyzické a psychické násilí. Samostatně, od ostatních forem izolované sexuální násilí, je v ČR krajně ojedinělé. Z hlediska charakteristiky násilníka a oběti jde domácí násilí u nás napříč sociálně demografickým spektrem a je nezávislé na materiálním zázemí rodiny, vzdělání, profesi a věku manželů a dokonce i typu partnerského vztahu“.

Podle materiálu BKB je domácí násilí, když vás opakovaně blízká osoba urážením ponižuje před ostatními lidmi, nutí k sexuálním praktikám, které se vám nelíbí nebo je přes váš odpor vykoná. Domácí násilí je také, když vám blízká osoba zakazuje styk s přáteli a s vaší rodinou, kontroluje veškeré vaše finance, vyhrožuje a zavražďuje vás a ničí vaše osobní věci. Domácí násilí je i to, když blízká osoba požaduje naprostou kontrolu nad vším co děláte.

Otázce domácího násilí nebyla v posledních letech věnována takřka žádná pozornost, o čemž svědčí i to, že české právo v současné době pojem domácího násilí (ve formě fyzického, psychického, ale i sexuálního napadení) doposud nezná. Teprve se vznikem Stálé parlamentní komise pro rodinu a rovné příležitosti v září minulého roku snad dojde k řešení tohoto opomíjeného problému. Intenzivní práce probíhají za přispění ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva vnitra a ministerstva spravedlnosti.

Specifickým znakem domácího násilí je jeho opakování a postupný nárůst intenzity jednotlivých incidentů, skutečnost, že se odehrává mezi blízkými lidmi a že místem spáchání je převážně soukromí dotčených osob. S tím je spojen i fakt, že v naprosté většině probíhá beze svědků a tím i bez důkazů.

Pro policejní postup, vycházející ze současně platných zákonů je podstatné, že jednotlivé incidenty jsou posuzovány izolovaně – nemusí proto dosahovat prahu trestné činnosti. V praxi to pak znamená, že oběť musí vyčkat, dokud u ní nenastanou takové následky, které překročí šedou zónu mezi morálkou a zákonem. Násilí v rodině je u nás tedy klasifikováno až po té, co je napadený v sedmidenní pracovní neschopnosti.

Významná je i skutečnost, že u nás o domov většinou přijde oběť, která prchá před násilníkem. Rakouská právní úprava nevyžaduje souhlas oběti se stíháním násilníka, stíhání nelze zastavit, z domova neodchází oběť, ale agresor a policie může například zakázat muži, aby se přiblížil na méně než 600 metrů ke svoji bývalé manželce. Platný trestní zákon v ČR tedy řeší pouze eventuální postih pachatele, nikoli ochranu oběti před pokračujícím domácím násilím. Azylové domy pro ženy – oběti domácího násilí nebo stejně postižené seniory - u nás v podstatě neexistují, získat místo v domově důchodců nebo v domě s pečovatelskou službou není také snadné.

BKB si je vědoma, že velmi významná pro řešení domácího násilí je včasná detekce. V posledních letech proto systematicky rozvíjí činnost svých poradenských center a vydává řadu nejrůznějších materiálů. Jedním z nich je například Manuál pro lékaře, ve kterém jim radí, jak rozpoznají oběť domácího násilí nebo jak mají postupovat při jeho dokumentaci.

Právní poradenství pro ženy-oběti násilí- nabízí prostřednictvím Linky právní pomoci obecně prospěšná společnost proFerm (každou středu od 18.30 do 20.30 hod., tel. 224910744, e-mail:info@proferm.cz). Informace o právní situaci k domácímu násilí lze nelézt i na www.proferm.cz nebo v brožurce vydané touto organizací pod názvem Vaše právo – první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí, kterou lze získat na adrese Gorazdova 20, 120 00 Praha 2.

Atmosféra v české společnosti je podle posledních výzkumů veřejného mínění k násilí v rodině poměrně tolerantní. Násilí v rodině je také často chápáno jako soukromý problém rodiny. Tento stav je třeba urychleně změnit - tomu mají pomoci i nejrůznější mediální kampaně v tisku či televizi. Součástí kampaně o nepřijatelnosti domácího násilí představuje i počítačová hra simulující virtuální partnerský vztah, v níž si zájemci mohou vyzkoušet svoji tolerantnost a zda sami nemají sklony k týrání. Uvedenou hrou se ministerstvo práce a sociálních věcí a zmocněnec pro lidská práva zaměřují hlavně na mladé lidi ve věku od 15 do 25 let. Hru lze získat na webové stránce www.domacinasili.cz.

Občanské sdružení ORFEUS, ve snaze napomoci řešení této problematiky dotýkající se segmentu zdravotně postižených osob, podalo v rámci dotačního programu pro rok 2004 projekt nazvaný „Azylový pobyt pro oběti domácího násilí“.

(VAN)

